

स्तोत्रम्

सर्वजीवहितावह ग्रंथमाला - ३४

संस्थापक : अ.मु.पू. श्री नारायणलाल गी. ६५५२
श्री स्वामिनारायण दिवाडन मिशन

શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઈન મિશનનું પ્રતીક

પ્રતીકમાં શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનના
ચરણકમળમાં સામુદ્રિકશાસ્ત્રમાં વર્ણવેલાં
ભગવત્સ્વરૂપનાં સોળ વિલક્ષણ ચિહ્નો છે:

* જાણી શકાય તેવા ચરણકમળમાં નવ ચિહ્નો:

સ્વસ્તિક માંગલ્યમય ભગવત્સ્વરૂપને સૂચવે છે.
અષ્ટકોણ ઉત્તર-દક્ષિણ-પૂર્વ-પશ્ચિમ-અગ્નિ-ઈશાન-
નૈઋત્ય-વાયવ્ય એવી આઠે દિશામાં
ભગવત્કરુણા વહી રહી છે તેનું પ્રતીક છે.

- ઉર્ધ્વરેખા ભગવત્કૃપાથી થતું જીવોનું સતત
ઉર્ધ્વીકારણ દર્શાવે છે.
- અંકુશ સર્વને અંકુશમાં રાખવા સર્વકારણના
કારણરૂપ ઐશ્વર્યનું ધોતક છે ને
અંતઃશત્રુને વશ રાખવાનું સૂચવે છે.
- ધ્વજ અથવા કેતુ સત્યસ્વરૂપ ભગવાનની
વિજયપતાકા છે.
- વજ્ર ભગવત્સ્વરૂપનું વજ્ર જેવું શક્તિશાળી
બળ જીવના દોષો નષ્ટ કરી કાળ
-કર્મ-માયાના ભયથી મુક્ત કરે છે તેમ
નિર્દેશે છે.
- પદ્મ જલકમલવત્ નિર્લેપ કરનાર
ભગવત્સ્વરૂપની કરુણાસભર મૃદુતા
સૂચવે છે.
- ગંભુજી ભગવત્સ્વરૂપમાં જોડાયેલાને મળતા દિવ્ય
સુખરૂપી રસનું સૂચક છે.

જવ અગ્નિમાં જવ, તલ આદિ અનાજ
 હોમી અહિંસામય યજ્ઞ કરનારા અને
 ભગવત્સ્વરૂપમાં જોડાયેલાના ધનધાન્ય ને
 યોગક્ષેમનું ભગવાન પોતે વહન કરે છે
 તેમ સૂચવે છે.

* ડાબા ચરણક્રમણમાં સાત ચિહ્નો:

મીન સામા પ્રવાહે વહી ઉદ્ભવસ્થાને
 પહોંચતા મત્સ્યની પેઠે ઐશ્વર્ય-સુખના
 ઉદ્ભવસ્થાન ભગવત્સ્વરૂપને પામવાનું
 સૂચવે છે.

ત્રિકોણ જીવને આધિ, વ્યાધિ, ઉપાધિમાંથી
 છોડાવી ઈશ્વર, માયા, બ્રહ્મની
 ત્રિપુટીથી પર પરબ્રહ્મ-સ્વરૂપને વિષે
 સ્થિતિ કરવાનું નિર્દેશક છે.

- ધનુષ અધર્મ થકી પોતાના આશ્રિતોના આરક્ષણનું પ્રતીક છે.
- ગોપદ ભગવત્પ્રિય ગોવંશ અને ભગવત્પ્રિય સત્પુરુષોના પરોપકારી લક્ષણને સૂચવે છે.
- વ્યોમ ભગવત્સ્વરૂપનો આકાશવત્ નિર્લેપપણે સર્વત્ર વ્યાપ સૂચવે છે.
- અર્ધચંદ્ર ભગવત્સ્વરૂપના ધ્યાન વડે ચંદ્રકળાની જેમ વૃદ્ધિ પામી પૂર્ણતા પ્રાપ્ત થાય છે એમ દર્શાવે છે.
- કળશ ભગવત્સ્વરૂપની સર્વોપરિતા અને પરિપૂર્ણતાનું પ્રતીક છે.

પ્રતીકમાં રહેલા ભગવત્સ્વરૂપનાં ચિહ્નોનાં રહસ્યને દષ્ટિ સમક્ષ રાખી, સર્વ જીવનું હિત થાય એવી નિઃસ્વાર્થ જ્ઞાન-ધ્યાન-સેવા પ્રવૃત્તિ સદૈવ કરતા-કરાવતા રહેવાના મિશનના પુરુષાર્થમાં ભગવત્કૃપા વહ્યા કરો એવી શ્રીહરિના ચરણકમળમાં પ્રાર્થના.

॥ श्री स्वामिनारायणो विजयतेतराम् ॥

स्तोत्रम्

लेखन - संकलन

अ. मु. पू. श्री नारायणभाई गी. ठक्कर

सर्ववृद्धितावल ग्रंथभाषा

• संस्थापक •

अ. मु. पू. श्री नारायणभाई गी. ठक्कर

श्री स्वामिनारायण डिवाइजन मिशन

अमदावाड-१३

શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઈન મિશન
સર્વજીવહિતાવહ ગ્રંથમાળા

* પ્રકાશન સમિતિ *

: પ્રેરક - માર્ગદર્શક :

* અ. મુ. પૂ. શ્રી નારાયણભાઈ ગી. ઠક્કર *

© શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઈન મિશન, અમદાવાદ
(રજિ. નં ઇ/૪૫૪૬/અમદાવાદ : ૧૯૮૧)

આવૃત્તી : પહેલી પ્રત : ૩૦૦૦

સં. ૨૦૫૪, મહા વદ પાંચમ: ઈ. સ. ૧૯૯૮, ૧૬ ફેબ્રુઆરી

સેવા મૂલ્ય : રૂ.૨/-

પ્રકાશક

શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઈન મિશન
૮, સર્વમંગલ સોસાયટી, નારણપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૩

☎ ૪૯૫૨૨૦

મુદ્રક

સાધના ઓફસેટ

જી. આઈ. ડી. સી., નરોડા, અમદાવાદ

सर्वोपरी उपास्य मूर्ति पूर्ण पुरुषोत्तम श्री स्वामिनारायण भगवान्

अर्पण

अनंतकोटि मुक्तना स्वामी अने सदा
 साकार दिव्य मूर्ति अेवा परम कृपालु
 श्री स्वामिनारायण भगवानना गूढ
 रहस्य ज्ञानने समज्जवना, अे मछाप्रभुना
 सुभनिधि स्वरूपनुं सर्वोपरीपागुं सर्वत्र
 प्रवर्तावनारा अने अनादि मुक्तनी सर्वोत्तम
 स्थितिनो अनुभव करावनारा —आ रीते समग्र
 सत्संग ने मानवकुण पर मछद् उपकार करनारा

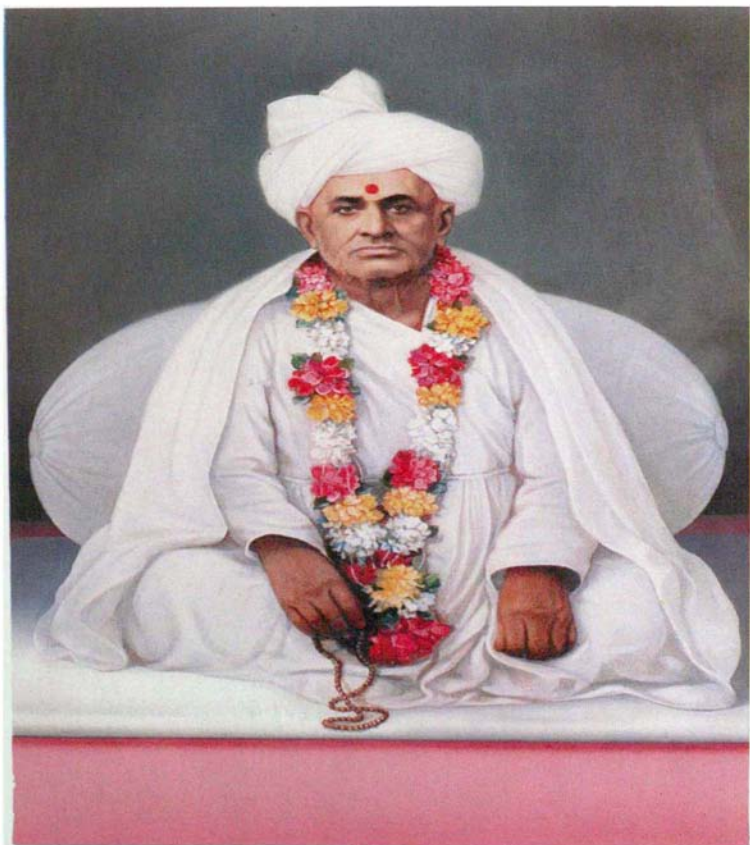
परम दयालु

अनादि मुक्तराज प. पू.

श्री अबल्लभापाश्रीना

चरणकुमजोमां सादर

समर्पित

રહસ્યજ્ઞાન પ્રદાતા અનાદિ મુક્તરાજ શ્રી અબજીબાપા

આદ્ય સંસ્થાપક

અનાદિ મુક્તરાજ
પૂજ્યશ્રી નારાયણભાઈ ગીગાભાઈ ઠક્કર

સંપાદકીય વિશેષ

શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઈન મિશન એવી ગ્રંથશ્રેણી પ્રકાશિત-સંપાદિત કરવા ઉત્સુક છે કે જે સમગ્ર માનવજાત માટે કલ્યાણકારી હોય અને જેના વાચનથી ભારતીય સંસ્કૃતિનો ઉચ્ચતમ હેતુ બર આવતો હોય.

વર્તમાન બુદ્ધિયુગમાં ઉચ્ચ શિક્ષણનો વિસ્તાર પ્રતિદિન વધતો જાય છે. ઉચ્ચ શિક્ષણનો મૂળભૂત હેતુ જીવનમાં ઉચ્ચતર મૂલ્યો પ્રસ્થાપિત કરવાનો છે અને જીવનનું ઊંચામાં ઊંચું મૂલ્ય પરમાત્માના પરમસુખનો અનુભવ કરવો તેમાં રહેલું છે. આ હેતુઓ તરફ દોરી જવામાં આ ગ્રંથશ્રેણી સહાયભૂત બને એવી અપેક્ષા છે.

શિક્ષણ, વિજ્ઞાન ને યંત્રવિદ્યાના સતત વધતા જતા વ્યાપને આપણે એવી રીતે ઢાળવો છે કે એ કેવળ ભૌતિક સુખની પ્રાપ્તિનાં સાધન બની ન

રહેતાં, માનવીના આંતરિક વિકાસમાં ઉચ્ચતમ મદદગાર બની રહે; સાથોસાથ આપણે એવી સમજણ પ્રસારવી છે કે ઉત્ક્રાંતિનું અંતિમ લક્ષ્ય ઉત્તરોત્તર વિકસીને પરમાત્માના દિવ્ય સુખમાં મળી જવામાં છે.

દિવ્યાનંદની પ્રાપ્તિ માટે સતત વિકસતા જવાની પ્રાકૃતિક અંતઃપ્રેરણા માનવને ઈશ્વરે આપેલી આગમૂલ બક્ષિસ છે. તે એવું સૂચવે છે કે આપણે સૌ સાથે મળીને એવી સામાજિક, આર્થિક ને રાજકીય પરિસ્થિતિનું નિર્માણ કરીએ કે જેથી જીવનના ઊર્ધ્વાકરણની પ્રક્રિયા નિર્બાધ રીતે પૂરતી મોકળાશથી ખીલી ઊઠે. આ કાર્યને વેગ મળે એવા પ્રેરણાદાયી સાહિત્યનું સર્જન કરવાનું આવશ્યક છે.

માનવજાતના આધ્યાત્મિક અને સામાજિક શ્રેય માટે શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાને, જીવનને સતત ઊર્ધ્વ બનાવી, આત્યંતિક દિવ્ય સુખને પમાય એવો

સર્વસમન્વયી જ્ઞાનમાર્ગ પ્રસ્થાપિત કરેલ છે; તેમની શ્રીમુખવાણી 'વચનામૃતમ્' તથા 'શિક્ષાપત્રી'માં એ તત્ત્વજ્ઞાનનું ઊંડાણ અનન્ય છે અને સવિસ્તર સરળ ભાષામાં પ્રસ્તુત થયેલ છે. તદ્ઉપરાંત પોતાના બ્રહ્મનિષ્ઠ સંતો ને ગૃહસ્થી મુક્તપુરુષો દ્વારા સર્વહિતાવહ સાહિત્ય પણ વિપુલ પ્રમાણમાં તૈયાર કરાવ્યું છે.

ઉપરોક્ત ગ્રંથોમાં સર્વગ્રાહ્ય ભારતીય સંસ્કૃતિ ને જીવન જીવવાની ખરી દિશા બતાવવામાં આવી છે. તેથી આ ગ્રંથશ્રેણીમાં સર્વજનો-પૂર્વના હોય કે પશ્ચિમના, સૌને દિવ્યતા તરફ દોરી જવામાં પથદર્શક નીવડે એવા એ આદર્શો તથા જ્ઞાનને અર્વાચીન જ્ઞાનના પ્રકાશમાં રજૂ કરવાનો ઉત્તમ પ્રયત્ન કરવામાં આવશે. અમને ખાતરી છે કે તેનાથી માનવજીવનમાં સંવાદિતા આવશે ને આધુનિક જીવનની વિષમતા ધીરે ધીરે ઓછી થતી જઈ દૂર થઈ જશે.

ભારત કે વિશ્વનું અન્ય સાહિત્ય કે જેમાં

દર્શાવેલ વિચારો અમારા ઉદ્દેશો સાથે સુસંગત હશે તો તે પાણ આ ગ્રંથશ્રેણીમાં આવરી લેવામાં આવશે.

અમારી ઈચ્છા એવી છે કે આ ગ્રંથશ્રેણીનાં પુસ્તકો ફક્ત ગુજરાતી ભાષામાં જ નહિ બલ્કે હિન્દી, અંગ્રેજી વગેરે ભાષાઓમાં પણ પ્રકાશિત કરવાં, જેથી અન્યભાષી વાચકોને પણ આ ગ્રંથશ્રેણીનાં પુસ્તકોનો લાભ મળે.

મિશનની આ પ્રવૃત્તિને સફળતા બક્ષવામાં સૌનો સાથ-સહકાર ઈચ્છીએ છીએ અને મિશનના સર્વ કાર્યમાં સદૈવ પ્રભુકૃપા ભળે એ જ અભ્યર્થના.

સ.૨૦૪૨, શ્રીહરિ જયંતી
એપ્રિલ ૧૮, ૧૯૮૭
અમદાવાદ

દાસાનુદાસ
નારાયણભાઈ ગી. ઠક્કર
સ્થાપક પ્રમુખ
શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઈન મિશન

નિવેદન

સર્વોપરી ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના ચરણારવિંદની સેવારૂપ પરમપદને પામવું એ કેવળ મનુષ્ય દેહમાં રહીને જ શક્ય થાય છે. અને તે માટે સર્વોપરી પરમાત્માની આજ્ઞા-ઉપાસનાની દૃઢતા ખૂબ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવે છે. કળિકાલની વિષમતાઓ આગળ ભલભલાની નિષ્ઠા ડગમગવા લાગે છે ને તેમાંથી બચવા ક્ષુદ્ર દેવ-દેવીઓનો આશ્રય અનાયાસે જ ગ્રહણ થાય છે. શ્રીજીમહારાજના આશ્રિતને સુખ-દુઃખ તે શ્રીજીમહારાજની મરજીથી જ આવે છે. અન્ય કોઈ દેવના મંત્ર આદિનો જાપ કરીને હરિભક્તો ઉપાસના ભંગ ન કરે તે માટે સમર્થ સંતોએ એવાં સ્તોત્રો-મંત્રોની રચના કરી છે કે જે અન્ય મંત્રો કરતાં અનેકગણા વધારે પ્રભાવશાળી હોય. માટે શ્રીહરિના આશ્રિતોને આ

સ્તોત્રો—મંત્રોનો શુદ્ધભાવે પાઠ કરવાથી કોઈ પણ જાતની આધિ—વ્યાધિ—ઉપાધિમાંથી મુક્તિ મળે છે.

સત્સંગના હિતાર્થે પ્રકાશિત કરવામાં આવેલ પુસ્તિકાનો સૌ આવશ્ય લાભ લેશે ને શ્રીહરિજી પ્રત્યે એકનિષ્ઠા દઢ કરશે એ જ અભ્યર્થના.

સં. ૨૦૫૪, મહા વદ ૫

પ્રકાશન સમિતિ

તા. ૧૬-૨-૧૯૯૮ શ્રી સ્વામિનારાયણ ડિવાઈન મિશન

विषयानुक्रमणिका

क्र.	विषय	पान.
१.	जन्मंगल स्तोत्र नामावली	१
२.	जन्मंगल स्तोत्रम्	१०
३.	स. गु. श्री गोपाळानंद स्वामीकृत मंत्र	२३
४.	श्री पुरुषोत्तम कवच	२६

જનમંગલ સ્તોત્ર નામાવલિ

૧. ૐ શ્રી શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ
૨. ૐ શ્રી વાસુદેવાય નમઃ
૩. ૐ શ્રી નરનારાયણાય નમઃ
૪. ૐ શ્રી પ્રભવે નમઃ
૫. ૐ શ્રી ભક્તિધર્માત્મજાય નમઃ
૬. ૐ શ્રી અજન્મને નમઃ
૭. ૐ શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ
૮. ૐ શ્રી નારાયણાય નમઃ
૯. ૐ શ્રી હરયે નમઃ
૧૦. ૐ શ્રી હરિકૃષ્ણાય નમઃ

११. ॐ श्री घनश्यामाय नमः
१२. ॐ श्री धार्मिकाय नमः
१३. ॐ श्री भक्तिनन्दनाय नमः
१४. ॐ श्री ब्रह्मप्रतधराय नमः
१५. ॐ श्री शुद्धाय नमः
१६. ॐ श्री राधाकृष्णोष्टद्वैवताय नमः
१७. ॐ श्री मरुत्सुतप्रियाय नमः
१८. ॐ श्री क्लीभैरवाद्यतिभीषणाय नमः
१९. ॐ श्री ज्योतिन्द्रियाय नमः
२०. ॐ श्री जिताडाराय नमः
२१. ॐ श्री तीव्रवैराग्याय नमः
२२. ॐ श्री आस्तिकाय नमः
२३. ॐ श्री योगेश्वराय नमः

२४. ॐ श्री योगकलाप्रवृत्तये नमः
२५. ॐ श्री अतिघैर्यवते नमः
२६. ॐ श्री ज्ञानिने नमः
२७. ॐ श्री परमहंसाय नमः
२८. ॐ श्री तीर्थकृते नमः
२९. ॐ श्री तैर्धिकारिणीताय नमः
३०. ॐ श्री क्षमानिधये नमः
३१. ॐ श्री सद्योन्निद्राय नमः
३२. ॐ श्री ध्याननिष्ठाय नमः
३३. ॐ श्री तपःप्रियाय नमः
३४. ॐ श्री सिद्धेश्वराय नमः
३५. ॐ श्री स्वतंत्राय नमः
३६. ॐ श्री ब्रह्मविद्याप्रवर्तकाय नमः

३७. ॐ श्री पाषाणुडोच्छेदनपटवे नमः
३८. ॐ श्री स्वस्वज्ञपायलस्थितये नमः
३९. ॐ श्री प्रशान्तमूर्तये नमः
४०. ॐ श्री निर्दोषाय नमः
४१. ॐ श्री असुरगुर्वादिभोडनाय नमः
४२. ॐ श्री अतिकारुण्यनयनाय नमः
४३. ॐ श्री उद्धवाध्वप्रवर्तकाय नमः
४४. ॐ श्री मडाप्रताय नमः
४५. ॐ श्री साधुशीलाय नमः
४६. ॐ श्री साधुविप्रप्रपूजकाय नमः
४७. ॐ श्री अलिंसयज्ञप्रस्तोत्रे नमः
४८. ॐ श्री साकारब्रह्मवार्णनाय नमः
४९. ॐ श्री स्वामिनारायणाय नमः

५०. ॐ श्री स्वामीने नमः
५१. ॐ श्री कालदोषनिवारकाय नमः
५२. ॐ श्री सख्यास्त्रव्यसनाय नमः
५३. ॐ श्री सधःसमाधिस्थितिकारकाय नमः
५४. ॐ श्री कृष्णार्यास्थापनकराय नमः
५५. ॐ श्री कौलद्विषे नमः
५६. ॐ श्री कलितारकाय नमः
५७. ॐ श्री प्रकाशरूपाय नमः
५८. ॐ श्री निर्दम्भाय नमः
५९. ॐ श्री सर्वज्ञवडितावडाय नमः
६०. ॐ श्री भक्तिसंपोषकाय नमः
६१. ॐ श्री वाग्मिने नमः
६२. ॐ श्री यतुर्वर्गकूलप्रदाय नमः

-
७३. ॐ श्री निर्मत्सराय नमः
७४. ॐ श्री भक्तवर्मणे नमः
७५. ॐ श्री बुद्धिदात्रे नमः
७६. ॐ श्री अतिपावनाय नमः
७७. ॐ श्री अबुद्धिहते नमः
७८. ॐ श्री ब्रह्मधामदर्शकाय नमः
७९. ॐ श्री अपराजिताय नमः
८०. ॐ श्री आसमुद्रान्तसत्कीर्तये नमः
८१. ॐ श्री श्रीतसंसृतिमोचनाय नमः
८२. ॐ श्री उदाराय नमः
८३. ॐ श्री सल्लभानंदाय नमः
८४. ॐ श्री साध्वीधर्मप्रवर्तकाय नमः
८५. ॐ श्री कंदर्पदण्डलनाय नमः
-

७६. ॐ श्री वैष्णवकृतुकारकाय नमः
 ७७. ॐ श्री पंथायतनसन्मानाय नमः
 ७८. ॐ श्री नैष्ठिकप्रतपोषकाय नमः
 ७९. ॐ श्री प्रगल्भाय नमः
 ८०. ॐ श्री निःस्पृहाय नमः
 ८१. ॐ श्री सत्यप्रतिज्ञाय नमः
 ८२. ॐ श्री भक्तवत्सलाय नमः
 ८३. ॐ श्री अरोषाणाय नमः
 ८४. ॐ श्री दीर्घदर्शाने नमः
 ८५. ॐ श्री षडूर्मिविजयक्षमाय नमः
 ८६. ॐ श्री निरलंकृतये नमः
 ८७. ॐ श्री अद्रोहाय नमः
 ८८. ॐ श्री ऋणवे नमः

८९. ॐ श्री सर्वोपकारकाय नमः
९०. ॐ श्री नियामकाय नमः
९१. ॐ श्री उपशमस्थितये नमः
९२. ॐ श्री विनयवते नमः
९३. ॐ श्री गुरवे नमः
९४. ॐ श्री अजितवैरीणे नमः
९५. ॐ श्री निर्लोभाय नमः
९६. ॐ श्री महापुरुषाय नमः
९७. ॐ श्री आत्मदाय नमः
९८. ॐ श्री अष्टादितार्षमर्यादाय नमः
९९. ॐ श्री व्याससिद्धान्तबोधकाय नमः
१००. ॐ श्री मनोनिग्रहयुक्तिज्ञाय नमः
१०१. ॐ श्री यमदूतविमोचकाय नमः

१०२. ॐ श्री पूर्णकामाय नमः
१०३. ॐ श्री सत्यवादीने नमः
१०४. ॐ श्री गुणग्राहिणे नमः
१०५. ॐ श्री गतस्मयाय नमः
१०६. ॐ श्री सदाचारप्रियतराय नमः
१०७. ॐ श्री पुण्यश्रवाणकीर्तनाय नमः
१०८. ॐ श्री सर्वमंगलसद्रूपनानागुण-
विशेषिणाय नमः

જનમંગલ સ્તોત્રમ્

નમો નમઃ શ્રીહરયે બુદ્ધિદાય દયાવતે ।
 ભક્તિધર્માંગજાતાય ભક્તકલ્પદ્રુમાયચ ॥
 સુગંધપુષ્પહારઘૈર્વિ વિઘૈરુપહાર કૈઃ ।
 સંપૂજતાય ભક્તૌઘૈ સિતાંબરધરાય ચ ॥

સુગંધીમાન પદાર્થો અને ફૂલહાર વગેરે વિવિધ પ્રકારની સામગ્રીથી સારી રીતે પૂજેલા, શ્વેત વસ્ત્ર ધારણ કરનારા, બુદ્ધિદાતા, દયાળુ, ભક્તોના કલ્પવૃક્ષ, ભક્તિધર્મના પુત્ર એવા શ્રીહરિને હું વારંવાર વંદન કરું છું. ૧-૨

નામ્નામષ્ટોત્તરશતં ચતુર્વર્ગમભીષ્તામ ।
 સઘઃ ફલપ્રદં નૃણાં તસ્ય વક્ષ્યામિ સખતેઃ ॥

સંતપુરુષોના પાલક એવા શ્રીહરિ તેનાં એકસો આઠ નામો ધર્મ, અર્થ, કામ અને મોક્ષ એ ચાર પુરુષાર્થની ઇચ્છાવાળા મનુષ્યોને તુર્ત કૃળ આપનારાં છે; તે હું (શતાનંદ મુનિ) કહું છું-૩.

અસ્યશ્રી જનમંગલાખ્યસ્ય શ્રીહર્યષ્ટોત્ત-
 રશતનામસ્તોત્રમંત્રસ્ય શતાનંદઋષિ ।
 અનુષ્ટુપ છંદઃ ધર્મનન્દનઃ શ્રીહરિદેવતા ધાર્મિક
 ઇતિ બીજમ્બૃહદ્વ્રતધર ઇતિ શક્તિઃ ॥
 ભક્તિનન્દન ઇતિ કીલકમ્ ।
 ચતુર્વગીસિદ્ધયથે જપે વિનિયોગઃ ॥

આ શ્રીહરિનાં એકસો આઠ નામનું શ્રી જનમંગલ નામનું સ્તોત્ર છે. તેના ઋષિ શતાનંદ મુનિ છે. તેનો છંદ અનુષ્ટુપ છે. તેના દેવતા ધર્મના પુત્ર શ્રીહરિ છે. તેનું બીજ ધાર્મિક એવા શ્રીહરિ છે.

તેની શક્તિ-બ્રહ્મચર્ય વ્રત ધરનારા શ્રીહરિ છે અને તેનો આશ્રયસ્તંભ (કીલક-ખીલો) તે-ભક્તિનંદન એવા શ્રીહરિ છે. આ સ્તોત્રનો ઉપયોગ ચારે પુરુષાર્થની સિદ્ધિ માટે જપ કરવામાં આવે છે.

॥ અથ ધ્યાનમ્ ॥

વર્ણિવેષરમાણીયદર્શનં મન્દહાસરુચિરાનનામ્બુજમ્ ।
પૂજિતં સુરનરોત્તમૈર્મુદા ધર્મનંદનમહું વિચિન્તયે ॥

જેમનું દર્શન બ્રહ્મચારીના વેશમાં રમાણીય છે, જેમનું મુખકમળ મંદ-હાસ્યથી સુંદર છે; અને જેને ઉત્તમ દેવો તથા મનુષ્યોએ આનંદથી પૂજેલા છે તે ધર્મના પુત્ર શ્રીહરિનું હું ધ્યાન કરું છું.-૪

શ્રીકૃષ્ણઃ શ્રીવાસુદેવો નરનારાયણઃ પ્રભુઃ ।
ભક્તિધર્માત્મજોઽજન્મા કૃષ્ણો નારાયણો હરિઃ ॥

શ્રીકૃષ્ણ, શ્રીવાસુદેવ, નરનારાયણ, પ્રભુ,
ભક્તિધર્મના પુત્ર, અજન્મા, કૃષ્ણ, નારાયણ
અને હરિ તથા-૫

હરિકૃષ્ણો ઘનશ્યામો ધાર્મિકો ભક્તિનન્દનઃ ।
ભૃહદ્વ્રતધરઃ શુદ્ધો રાધાકૃષ્ણેષ્ટદૈવતઃ ॥

હરિકૃષ્ણ, ઘનશ્યામ, ધર્મવાન, ભક્તિના પુત્ર
નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચર્યવ્રત ધરનારા, શુદ્ધ, રાધાકૃષ્ણના
ઈષ્ટદેવ તથા-૬

મરુત્સુતપ્રિયઃ કાલીભૈરવાદ્યતિભીષણઃ ।
જીતેન્દ્રિયો જિતાહારસ્તીવૈરાગ્ય આસ્તિકઃ ॥

હનુમાનજીને પ્રિય, કાલી અને ભૈરવને
અતિ ભયાનક જાણાતા, ઈન્દ્રિયોને જીતનારા,
આહારને જીતનારા, તીવ્ર વૈરાગ્યવાન, આસ્તિક
તથા-૭

योगेश्वरो योगकलाप्रवृत्तिरतीर्षैर्यवान् ।
 ज्ञानी परमહंसश्च तीર્થકૃતૈર્થિકાર્થિતઃ ॥

યોગ વિધાના ઈશ્વર, યોગકલાના પ્રવર્તક,
 ઘણી ધીરજવાળા, જ્ઞાની, પરમહંસ, તીર્થ કરનારા,
 તીર્થવાસીઓએ પૂજેલા તથા-૮

ક્ષમાનિધિઃ સદોન્નિદ્રો ધ્યાનનિષ્ઠસ્તપઃપ્રિયઃ ।
 સિદ્ધેશ્વરઃ સ્વન્ત્રશ્ચ બ્રહ્મવિદ્યાપ્રવર્તકઃ ॥
 પાષાણડોચ્છેદનપટ્ટઃ સ્વસ્વરુપાયલસ્થિતિઃ ।
 પ્રશાન્તમૂર્તિનિર્દોષોઽસુરગુર્વાદિમોહનઃ ॥

ક્ષમાના ભંડાર, સદા નિદ્રાએ રહિત, ધ્યાન
 પરાયાણ, તપ જેને પ્રિય છે તેવા, સિદ્ધોના ઈશ્વર,
 સ્વતંત્ર, બ્રહ્મવિદ્યા પ્રવર્તાવનારા તથા પાખંડનું
 ખંડન કરવામાં નિપુણ, પોતાના સ્વરુપમાં
 અચલ સ્થિતિવાળા, અતિશય શાંત મૂર્તિ, નિર્દોષ
 અસુરગુરુ વગેરેને મોહ પમાડનારા તથા-૯, ૧૦

अतिकारुण्य नयनाकौद्ध्रवाध्वप्रवर्तकः ।

महाप्रतः साधुशीलः साधुविप्रप्रपूजकः ॥

अति करुणामय नेत्रवाणा उद्ध्रव संप्रदायना
प्रवर्तक, महाप्रतधारी, सारा स्वभाववाणा, संत
पुरुषो अने ब्राह्मणोने विशेषे पूजनारा तथा-११

अहिसयज्ञप्रस्तोता साकारब्रह्मवार्गुनः ।

स्वामिनारायणः स्वामी कालदोषनिवारकः ॥

अहिसामय यज्ञनुं प्रतिपादन करनारा,
परमात्माने साकार वार्गुवनार स्वामिनारायण,
स्वामी, काणना दोषने हरनारा तथा-१२

सख्यशास्त्रव्यसनः सधःसमाधिरिथितिकारकः ।

कृष्णार्थास्थापनकरः कौलद्विष कलितारकः ॥

सत्शास्त्रोमां सदा प्रीतिवाणा, तत्काण

समाधि करावनारा, श्रीकृष्ण भगवाननी मूर्तिओ
स्थापन करनारा, वाम मार्गनुं भंडन करनारा,
कलियुगमां तारनारा तथा-१३

प्रकाशरूपो निर्दम्भः सर्वज्ञवलितावहः ।
भक्तिरसम्पोषको वाग्मी यतुर्वर्गकूलप्रदः ॥

दिव्य तेजोमय मूर्ति, दंभरहित, सकल प्राणी
मात्रनुं हित करनारा, भक्तिनी सारी रीते पुष्टि
करनारा, श्रेष्ठ वक्ता, यारे पुरुषार्थोना कृण
आपनारा तथा-१४

निर्मत्सरो भक्तवर्मा बुद्धिदाताऽतिपावनः ।
अबुद्धिहृद्ब्रह्मधामदर्शकश्चापराजतः ॥

मत्सर विनाना, भक्तजनोना अप्तर
रूप, बुद्धि आपनारा, अत्यंत पवित्र करनारा;

अज्ञाननो नाश करनारा, अक्षरधाम दर्शावनारा
कोईथी नलि जितायेला तथा-१५

आसमुद्रान्तसत्कीर्तिः श्रितसंसृतिभोयनः ।
उदारः सल्लनन्दः साध्वीधर्मप्रवर्तकः ॥

समुद्रना छोडा सुधी सत्कीर्ति झेलावनारा,
आश्रितोने जन्म-मरणथी मुकावनारा, उदार,
सल्लनन्द, पतिप्रताना धर्मो प्रवर्तावनारा तथा-१६

कन्दर्पद्वर्षदलनो वैष्णववक्तुकारकः ।
पंचायतनसन्मानो नैष्ठिकप्रतपोषकः ॥

कामना गर्वनुं गंजन करनारा, विष्णुयाग
करनारा, (वेदना) पंच देवोअे सन्मानित करेला.
नैष्ठिक प्रतनी पुष्टि करनारा तथा-१७

प्रगल्भो निस्पृहो सत्यप्रतिज्ञो भक्तवत्सलः ।
अरोषागो दीर्घदर्शी षडूर्ध्वविष्यक्षमः ॥

अत्यंत गंभीर, कोઈ प्रकारनी स्पृहा न
राजनारा, प्रतिज्ञाने सत्य करनारा, भक्तो तरङ्ग
अतिशय प्रीतिवाणा, रोष रहित, दीर्घ दृष्टिवाणा,
छ उर्ध्वोने छतवामां समर्थ तथा-१८

निरलंकृतद्रोह ऋणुः सर्वोपकारकरः ।
नियामकश्चोपशमस्थितिर्विनयवान् गुरुः ॥

अलंकार वगरना, कोईनो द्रोह नहि
करनारा, सरण स्वभावना, सर्व पर उपकार
करनारा, सर्व नियामक, उपशम स्थितिवाणा,
विनयवान्, अज्ञानने हरनारा तथा-१८

अज्जतवैरी निर्लोभो महापुरुष आत्मदः ।
अभंडितार्थमर्यादो व्याससिद्धान्तबोधकः ॥

अज्ञातशत्रु, लोभरहित, मडापुरुष, स्वार्पाणु
करनारा, ऋषिओओ बांधेली मर्यादानुं षंडन
न थवा हेनारा, व्यासज्जना सिद्धांतने स्पष्ट
करनारा तथा-२०

मनोनिग्रहयुक्तिज्ञो यमद्वृतविमोचकः ।
पूर्णाकामः सत्यवादी गुणग्राही गतस्मयः ॥

मनने वश करवानी कणा ज्ञाणनारा, यमना
द्वतोथी मुकावनारा, पूर्णाकाम, सत्य बोलनारा,
गुणोनुं ग्रहणु करनारा, विस्मय के गर्व
रहित तथा-२१

सदाचारप्रियतरः पुण्यश्रवाणकीर्तनः ।
सर्वमंगलसद्रूपनाना गुणविशेषितः ॥

सदाचार उपर अतिशय प्रीतिवाणा,

સાંભળતાં કે ગાતાં પવિત્ર કરે એવી કીર્તિવાળા
સર્વનું મંગળ કરનાર છે સુંદર સ્વરૂપ, વિવિધ
ગુણો તથા ચરિત્રો જેમનાં એવાં-૨૨

ઇત્યેત્ પરમં સ્તોત્રં જનમંગલસંજિતમ્ ।
યઃ પઠેત્તેન પઠિતં ભવેદ્ઘૈ સર્વમંગલમ્ ॥

આવું આ મહાન જનમંગલ નામનું સ્તોત્ર
છે તેનો પાઠ જે કરે તેને સર્વમંગલ નામના
(હજાર નામવાળા) સ્તોત્રનો પાઠ કરવાનું
ફળ મળે છે.-૨૩

યઃ પઠેદ્ઘૃગુણ્યાદ્ભક્ત્યા ત્રિકાલંશ્રાવયેચ્ચ વા ।
એતત્તસ્ય તુ પાપાનિ નશ્યેયુઃ કિલ સર્વશઃ ॥

જે મનુષ્ય શ્રદ્ધાથી ત્રણે કાળ (સવાર,
બપોર, સાંજ) આ સ્તોત્રનો પાઠ કરે,

सांभजे के संभजावे तेनां सर्व पापो निश्चय
नाश पामे.-२४

अेतत्संसेवमानानां पुरुषार्थयतुष्टये ।
दुर्लभं नास्ति किमपि हरिकृष्णप्रसादतः ॥

आ स्तोत्रनो उंमेशां पाठ करनारने
श्री हरिकृष्ण भगवाननी कृपाथी यार पुरुषार्थ
(धर्म, अर्थ, काम ने मोक्ष) मांछेनो कोईपाण
पुरुषार्थ दुर्लभ रहेतो नथी.-२५

भूतप्रेतपिशाचानां डाकिनीं ब्रह्मराक्षसाम् ।
योगिनीनां तथा बालग्रहादीनामुपद्रवः ॥
अभियारो रिपुकृतो रोगश्चाऽन्युपद्रवः ।
अयुतावर्तनादस्य नश्यतेव न संशयः ॥

आ स्तोत्रना दश उज्जर पाठ करवाथी

ભૂત, પ્રેત, પિશાચો, ડાકિણીઓ, બ્રહ્મરાક્ષસો, યોગિનીઓ અને બાલગ્રહો વગેરેની પીડા તથા શત્રુએ કરેલો અભિચાર કે રોગ અગર બીજા કોઈપણ ઉપદ્રવો એ સર્વનો અવશ્ય નાશ થાય છે; એમાં સંશય નથી.- ૨૬, ૨૭

દશાવૃત્યા પ્રતિદિનમસ્ત્યાભીષ્ટં સુખં ભવેત્ ।
ગૃહિભિસ્ત્યાગિભિશ્ચ્યાભિ પઠનીયમિદં તતઃ ॥

આ સ્તોત્રના દરરોજ દશ પાઠ કરવાથી મનોવાંછિત સુખ મળે છે; માટે ગૃહસ્થો અને ત્યાગીઓએ આનો પાઠ અવશ્ય કરવો.-૨૮

ઈતિ શ્રી શતાનંદમુનિ વિરચિતં શ્રી જનમંગલાખ્યં
શ્રીહર્યષ્ટોત્તરશતનામસ્તોત્રં સમ્પૂર્ણમ્ ॥

सद्गुरु श्री गोपाळानंद स्वामीकृत
 भगवान श्री स्वामिनारायण
 सडजानंद स्वामीनो मंत्र

ज्यारे श्री स्वामिनारायण संप्रदायना आश्रित
 सत्संगीओने धन, राज्ज्य के शरीर संबंधी उपद्रव
 आवी पडे त्यारे भगवान श्री स्वामिनारायणे
 क्षुद्रदेवनो ज्ञाप न करवानी आज्ञा करेल छे,
 छतां ते करी आज्ञाभंग करे छे. तेथी तेमना
 छितार्थे सद्गुरु श्री गोपाळानंद स्वामीअे छष्टदेव
 श्री सडजानंद स्वामीनो नीये मुजब मंत्र
 बनावेल छे जेनो विधिपूर्वक ज्ञाप करवाथी
 संकटो नष्ट थाय छे. ते मंत्र:

ॐ हौं हँ ॐ श्रीं रँ ह्रीं

पत्रे पत्रे देवानां
 ॐ भूते द्वीपे हीं
 सौं गौं त्रीं
 योग पीवात्मानं हां
 हँ भगवते ग्लाँ
 महाष्टयोगसिद्धिं मां
 प्रदात्रे श्री सहजानंद
 परमात्मने नमः
 औं ठँ भँ ँँ हँँ जूँ ॐँ

विधि नीचे प्रमाणे छे:

- (१) मंत्रजपनो आरंभ मंगलवारना द्विसे करवो अने पंद्र द्विसमां दश उज्जर जप करवा.
- (२) जप मंदिर अथवा पवित्र अेकान्त जग्यामां बेसी धीनो दीवो अने

સુગંધી ધૂપ સાથે કરવો.

- (૩) જાપ કરનારે સ્ત્રીના હાથનું બનાવેલ ભોજન જમવું નહિ. બ્રાહ્મણના હાથનું અથવા પોતાને હાથે બનાવેલ ભોજન જમવું.
- (૪) જાપ કરનારે ઉપવાસ કરવો એટલે દૂધ અથવા ફળાહાર લેવું અને અશક્ત હોય તેણે એકવાર ભોજન જમવું.
- (૫) જાપ કરનારે સંસાર વ્યવહાર કાર્યનો, આળસનો, દિવસની નિદ્રાનો અને સ્ત્રીસંગનો ત્યાગ કરવો.
- (૬) જાપ કરનારે કોઈ નિંદા કરવી કે સાંભળવી નહિ અને મંત્રમાં સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા ને વિશ્વાસ રાખવો.

શ્રી પુરુષોત્તમ કવચ

(સ. ગુ. અખંડાનંદવર્ણી રચિત)

રાજોવાચ – સારંગપુરના અધિપતિ
 જીવવર્મા (જીવાખાચર)ના પુત્ર વ્યાઘ્રજીત
 (વાઘાખાચર) નામે રાજા અખંડાનંદ બ્રહ્મચારીના
 પ્રત્યે પૂછે છે :- બ્રહ્મચારીમાં શ્રેષ્ઠ એવા હે
 અખંડાનંદ બ્રહ્મચારી! કૃષ્ણ જે શ્રીજીમહારાજ
 તેમના ભક્તને કાંઈક ભય જે કષ્ટ આવે ત્યારે
 સર્વ પ્રકારે તે ભયને નાશ કરવા માટે તે શ્રીહરિના
 આશ્રિત તેમણે શું કરવું તે મને કહો. ૧

શ્રી નિષ્કુળાનંદ ઉવાચ –
 શ્રી નિષ્કુળાનંદમુનિ ભોજેન્દ્ર રાજા પ્રત્યે કહે છે :
 હે નૃપ! આ પ્રકારે વિનયે સહિત વ્યાઘ્રજીત

રાજાએ પૂછ્યા એવા બ્રહ્મચારીમાં શ્રેષ્ઠ એવા જે શ્રી અખંડાનંદ બ્રહ્મચારી તે જે તે શ્રીહરિને સંભારતા થકા તે રાજા પ્રત્યે બોલતા હતા. ૨

શ્રી અખંડાનંદ ઉવાચ - હે રાજાન્!
શ્રીહરિના ભક્ત એવા તમોએ બહુ જ સારું પૂછ્યું. ભગવાનના ભક્તને કાંઈક ભય જે કષ્ટ તે પ્રાપ્ત થયે સતે જે કરવા યોગ્ય છે તે તમોને હું સંક્ષેપથી કહું છું તેને તમે સાંભળો. ૩

સર્વોત્તમ કહેતાં બીજા દેવનાં સમગ્ર સ્તોત્ર થકી શ્રેષ્ઠ એવું, શ્રી પુરુષોત્તમ નારાયણ છે સ્વરૂપ જેનું એવું, ને વર્મ કહેતાં 'શ્રી પુરુષોત્તમ કવચ' તે ભય માત્રને નાશ કરનારું છે. તે પ્રત્યક્ષ શ્રીહરિના ભક્ત તેમણે ધારણ કરવું. ૪

અધ્યાત્મ, અધિભૂત ને અધિદૈવ એ

આદિક સમગ્ર દુઃખને છેદી નાખનારું અને ભવ જે જન્મ-મરણ તેને નાશ કરનારું અને ભગવાન સંબંધી મહા સુખને આપનારું એવું જે 'શ્રી પુરુષોત્તમ કવચ' તેને હું જે તે તમને કહું છું તેને તમે સાંભળો. ૫

શ્રી જે લક્ષ્મી તેમનું મંદિર કહેતાં જેમના વક્ષઃસ્થલને વિશે લક્ષ્મીજી રહ્યાં છે અને 'શ્રીકૃષ્ણ, શ્રીહરિ, શ્રી સ્વામિનારાયણ, શ્રી હરિકૃષ્ણ' એ આદિક છે નામ જેમનાં અને સર્વના સ્વામી અને પુરાણ પુરુષ એવા જે શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન તેમને હું સાષ્ટાંગ નમસ્કાર કરું છું. ૬

જન જે ચાર વર્ણનો મનુષ્ય તે જે તે ભય જે દુઃખ તે આવ્યે સતે શુદ્ધ જળે કરીને ધોયા છે ચરણ ને હસ્ત જેણે અને અંતઃકરણને

વિષે શુદ્ધ એવો સતો ઉત્તરાદે મુખે
 બેસીને આચમન કરીને ૐ નમોઽવતારિણે
 સ્વામિનારાયણાય એ મંત્રે કરીને અંગના
 ન્યાસ તેને કરીને શ્રી પુરુષોત્તમ છે સ્વરૂપ જેનું
 એવું આ કવચ તેને ધારણ કરે. ૭

હવે તે મંત્રના સમગ્ર વર્ણો કરીને સર્વ
 અંગનો ન્યાસ તેને ત્રણ શ્લોકે કરીને કહે છે :-

૧. ૐ નકારં પાદયોઃ
૨. ૐ મોકારં ગુલ્ફયોઃ
૩. ૐ વકારં જંઘયોઃ
૪. ૐ તાકારં જાન્વોઃ
૫. ૐ રિકારં ઉર્વોઃ
૬. ૐ ણેકારં કટ્યામ્
૭. ૐ સ્વાકારં નાભૌ

८. ॐ मिकारं हृद्ये
 ९. ॐ नाकारं उरसि
 १०. ॐ राकारं बाह्वोः
 ११. ॐ यकारं कंठे
 १२. ॐ एाकारं मुખे
 १३. ॐ यकारं मूर्ध्नि

आवी रीते बोलीने न्यास करे अने अे ज
 मंत्रना अक्षरनी आवृत्तिअे करीने आंगणीओअे
 सहित बे उस्तना न्यासने करे अथवा नमः
 श्री पुरुषोत्तमाय अे मंत्रना अक्षरे करीने बे
 उाथना न्यासने करे ते कहे छे :

- १ ॐ नकारं अंगुष्ठयोः
 २ ॐ मः.....तर्जन्योः
 ३ ॐ श्रीकारं मध्यमयोः
 ४ ॐ पुकारं अनामिक्योः

५ ॐ रुकारं कनिष्ठिक्योः

६ ॐ षोकारं कराग्रयोः

७ ॐ तकारं करतलयोः

८ ॐ माकारं करपृष्ठयोः

९ ॐ यकारं करमूलयोः

आवी रीते सर्व न्यास भगवान्मां वृत्ति
राप्तीने करे. ११

१. ॐ ओमकारं.... हृदये

२ ॐ श्रीकारं मूर्धनि

३ ॐ उकारं भ्रुवोर्मध्ये

४ ॐ रकारं शिष्यायाम्

५ ॐ येकारं नेत्रयोः

६ ॐ नकारं सर्वसंधिषु

७ ॐ मः अस्त्राय इदं

આવી રીતે શ્રીહરિનું ધ્યાન કરવાપૂર્વક મંત્રે કરીને ન્યાસ કરી જન જે ભક્તજન તે જે તે મંત્રરૂપ છે મૂર્તિ જેની એવો થાય. ૧૩

આવી રીતે ઐં શ્રીહરયે નમઃ એ મંત્રને વિસર્ગે સહિત 'ફટ' છે અંતે જેમાં એ પ્રકારે સર્વ દિશાઓને વિષે નિર્દેશ કરે. પછી સ્થિર મને કરીને હૃદયકમલમાં પુરુષોત્તમ એવા શ્રીહરિનું ધ્યાન તેને કરે. ૧૪

હવે તે ધ્યાનને કહે છે : મુક્તાવતાર જે ત્યાગી ને ગૃહસ્થ એવા ભક્ત તેમની મોટી સભાના મધ્યમાં નિરંતર વિરાજમાન અને મેઘના સરખી છે શ્યામ સુંદર મૂર્તિ જેમની અને મંદહાસ્યે યુક્ત છે મુખારવિંદ જેમનું અને સોનેરી વસ્ત્ર ને સોનાનાં ઘરેણાં જેમણે ધારણ

કર્તા છે એવા શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાન તેમનું હું
હૃદયકમળને વિષે ધ્યાન કરું છું. ૧૫

માણિક્ય જે લાલ માણિ તેના સરખો છે
વાર્ણ જેનો એવી માણકી ઘોડી ઉપર વિરાજમાન
અને અતિશય ઉજ્જવળ કહેતાં સૂર્યના કિરણો
કરીને ચળક ચળક થતા એવા ભાલા જેમના
હાથમાં છે એવા અસવાર જે સોમવર્મા,
ઉત્તમરાજા એ આદિક તેમણે વીટેલા પુરુષોત્તમ
એવા શ્રીહરિ તે જે તે સર્વે કષ્ટ થકી મારી રક્ષા
કરો કહેતાં મારું પાલન કરો. ૧૬

આવી રીતે સંક્ષેપે કરીને પ્રાર્થના કરી તેણે
કરીને સંતોષ ન થાય એ હેતુ માટે એ જ શ્રી
પુરુષોત્તમ તેમનાથી સ્વામિનારાયણાદિક નામે
કરીને તેમની જ પ્રાર્થનાને કહે છે : ધર્મદેવના

અવતાર શ્રી હરિપ્રસાદજી, તેમના પુત્ર શ્રી સ્વામિનારાયણ જે તે લોભ-કામાદિક સમગ્ર અંતઃકરણના શત્રુ થકી મારી રક્ષા કરો. અને શ્રીકૃષ્ણ જે તે દેવના શત્રુ કહેતાં બાહેરલા શત્રુ તે થકી રક્ષા કરો અને સર્વના સ્વામી એવા શ્રી હરિકૃષ્ણ ભગવાન જે તે સમગ્ર અધર્મનો સર્ગ જે પરિવાર તે થકી મારી રક્ષા કરો. ૧૭

ભક્તિના અવતાર જે શ્રી પ્રેમવતી માતા તેમના પુત્ર શ્રીહરિ તે જ પોતાની ભક્તિમાં વિદ્ય કરનારા જન થકી મારી રક્ષા કરો અને શ્રી નીલકંઠ ભગવાન જે તે દિવસ ને રાત્રીમાં મારી રક્ષા કરો અને નારાયણમુનિ જે તે નિશ્ચય પ્રાતઃસંધ્યા અને સાયંસંધ્યા તેને વિષે મારી રક્ષા કરો. ૧૮

અને સ્વાભાવિક આનંદ જેમને વિષે રહ્યો છે એવા શ્રી સહજાનંદ સ્વામી જે તે પોતાનો દાસ જે હું તે મારી સમગ્ર દુઃખ થકી કહેતાં કષ્ટ માત્ર થકી રક્ષા કરો. અને ભક્તિ-ધર્મના પુત્ર એવા શ્રી વાસુદેવ ભગવાન જે તે નાશવંત અને દુઃખે મિશ્રિત એવાં માયિક સુખ થકી મારી રક્ષા કરો. ૧૯

અને શ્રેષ્ઠ છે દર્શન જેમનું એવા પોતે ઘનશ્યામ ભગવાન જે તે મદે કરીને ઉદ્ધત એવો મારા મનરૂપી હાથી તે થકી મારી રક્ષા કરો અને સર્વ અવતારના કારણ એવા શ્રીહરિ જે તે પોતાના એકાંતિક ધર્મ તેના આચરણને વિષે પ્રમાદ જે આળસ તે થકી મારી રક્ષા કરો. ૨૦

અને નરનારાયણ ભગવાન જે તે વનને

વિષે હિંસક પ્રાણીના સમૂહ થકી મારી રક્ષા કરો, અને શ્રી લક્ષ્મીનારાયણ ભગવાન જે તે દરિદ્રીપણું તથા ગ્રામ્યજન જે સ્ત્રીણુ પુરુષ તે થકી પોતાનો કિંકર જે હું તે મારી રક્ષા કરો. ૨૧

અને સાધુ પુરુષના સ્વામી એવા શ્રી ગોપીનાથ ભગવાન જે તે જળને વિષે ગ્રાહાદિક જળજંતુ થકી તથા વરુણના પાશલા તે થકી મારી રક્ષા કરો, અને શ્રી રાધારમણ ભગવાન જે તે, સ્થળ વિષે મારી રક્ષા કરો, ને શ્રી રાધાકૃષ્ણ ભગવાન જે તે આકાશને વિષે મારી રક્ષા કરો. ૨૨

અને મદનમોહન ભગવાન જે તે દુર્ગ જે દુર્ગમ સ્થાન અથવા નાના પ્રકારના કિલ્લા તથા

અટવી જે ઘોર વન અથવા પર્વતની તલાટીઓ તેમને વિષે મારી રક્ષા કરો અને રણસંગ્રામને વિષે તો બળદેવ-કૃષ્ણ જે તે મારી રક્ષા કરો. ઋણચ્છેડજી નામે શ્રીહરિ જે તે દેવ, પિતૃ અને ઋષિ તેમના ઋણ થકી મારી રક્ષા કરો અને વરાહાદિક સમગ્ર શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાનના અવતાર જે તે માર્ગને વિષે કહેતાં જ્યાં જ્યાં હું જાઉં ત્યાં સર્વ માર્ગમાં મારી રક્ષા કરો. અથવા ઉદ્ધવ સંપ્રદાય વિનાના જે બીજા સંપ્રદાય તેમને વિષે પ્રીતિ ન થાય એમ મારી રક્ષા કરો. ૨૩

હવે એ શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાનના એકાંતિક ભક્તની પ્રાર્થનાને કહે છે : હનુમાનજી જે તે સૂર્યાદિક નવગ્રહ થકી અથવા બ્રહ્મરાક્ષસાદિક સમગ્ર પ્રેત થકી તથા ભૈરવાદિક થકી મારી રક્ષા

કરો અને વિઘ્નના રાજા જે ગણપતિ તે જે તે મારે શ્રી પુરુષોત્તમના ચરણારવિંદને પામવું તેમાં જે જે વિઘ્ન આવે તે સમગ્ર વિઘ્ન થકી મારી રક્ષા કરો અને શ્રી રામપ્રતાપજી મહારાજ જે તે વૈતરણી નદી, રૌરવ, મહારૌરવ, કુંભીપાક એ આદિક નરક થકી અથવા નીચ યોનીમાં જન્મરૂપી નરક થકી મારી રક્ષા કરો. અને શ્રી ઇચ્છારામજી મહારાજ જે તે મારી ઉપર દયા કરીને ઉગ્ર ધર્મ થકી કહેતાં જેણે કરીને દેહાદિકને ઘણો કલેશ થાય એવા કઠોર ધર્મ થકી મારી રક્ષા કરો. ૨૪

અને શ્રી અયોધ્યાપ્રસાદજી મહારાજ નામે ગુરુ જે તે અસદ્ મતિ જે દુર્બુદ્ધિ તથા કલિ જે કળિયુગના દોષ તે થકી મારી રક્ષા

કરો. અને શ્રી રઘુવીરજી મહારાજ નામે ગુરુ જે તે દેહાદિકને વિષે સંગ તેમાં આસક્તિ તથા વિષયી જનનો પ્રસંગ તે થકી મારી રક્ષા કરો. ૨૫

મુકુંદાનંદ બ્રહ્મચારી જે તે કામરૂપ સિંહના આક્રોશ થકી કહેતાં માયિક પંચવિષયને ભોગવવાની ઈચ્છા થકી મારી રક્ષા કરો અને જયાનંદ બ્રહ્મચારી જે તે દ્રવ્યાદિકના લોભ થકી મારી રક્ષા કરો અને શતાનંદમુનિ જે તે ક્રોધ જે ક્રોધ તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને મુક્તાનંદમુનિ જે તે દુર્જન પુરુષના સમાગમ થકી મારી રક્ષા કરો કહેતાં મુને તેનો પ્રસંગ ન થવા દો. ૨૬

અને ગોપાળાનંદમુનિ જે તે દેહાભિમાન

થકી મારી રક્ષા કરો અને બ્રહ્માનંદમુનિ જે તે સમગ્ર કુસંગ થકી મારી રક્ષા કરો. અને નિત્યાનંદમુનિ જે તે પોતાનો દેહ ને દેહના સંબંધીને વિષે જે સ્નેહ તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને ચૈતન્યાનંદમુનિ તે જે પ્રમાદ થકી કહેતાં ન કરવાનું થાય અને કરવાનું ન થાય એ દોષ થકી મારી રક્ષા કરો. ૨૭

અને આનંદાનંદમુનિ જે તે રસાસ્વાદ થકી મારી રક્ષા કરો અને સ્વરૂપાનંદમુનિ જે તે વિદ્યાદિક ગુણનો તથા ધનાદિકનો જે મદ તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને પ્રેમાનંદમુનિ જે તે વિષાદ જે ખેદ તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને વ્યાપકાનંદમુનિ જે તે મોહ જે વિપરીત જ્ઞાન કહેતાં અવળી સમજણ તે થકી મારી રક્ષા કરો.

अने कृपानंदमुनि જે તે મોહ જે મૂઢપણું તે થકી મારી રક્ષા કરો. ૨૮

અને શુકાનંદમુનિ જે તે દંભ થકી મારી રક્ષા કરો. અને નૃસિંહાનંદમુનિ જે તે દેવના અપરાધ થકી મારી રક્ષા કરો અને સચ્ચિંદાનંદમુનિ જે તે શ્રીહરિના વિયોગ થકી મારી રક્ષા કરો અને ગુણાતીતાનંદમુનિ જે તે કૃતાન્ત જે કાળ તે થકી મારી રક્ષા કરો. ૨૯

અને નિષ્કુળાનંદમુનિ જે તે નાના પ્રકારના માયિક વિષયભોગ થકી મારી રક્ષા કરો. અને સ્વયંપ્રકાશાનંદમુનિ જે તે માયિક પંચવિષયને વિષે રાગ જે આસક્તિ તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને મહાનુભાવાનંદમુનિ જે તે નાના પ્રકારની નીચ ગતિઓ થકી મારી રક્ષા

કરો. અને શિવાનંદમુનિ જે તે નિશ્ચયે અજ્ઞાન થકી મારી રક્ષા કરો. ૩૦

અને વાસુદેવાનંદ બ્રહ્મચારી જે તે અસત્ સ્વભાવ જે સારા સાધુ પુરુષને ન ગમે એવી જે દુષ્ટ પ્રકૃતિ તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને નારાયણાનંદ બ્રહ્મચારી જે તે શ્રીહરિની ભક્તિને વિષે આડાં આવે જે વિઘ્ન તે થકી મારી રક્ષા કરો. આનંદાનંદ બ્રહ્મચારી જે તે ભૂત-પ્રેતાદિક થકી મારી રક્ષા કરો. અને વૈકુંઠાનંદ બ્રહ્મચારી જે તે કુત્સિત બુદ્ધિવાળો કહેતાં ભગવાન થકી વિમુખ છે બુદ્ધિ જેની એવો જન તે થકી મારી રક્ષા કરો. ૩૧

અને આત્માનંદમુનિ જે તે શ્રીહરિના વચનનું જે ઉલ્લંઘન તે થકી મારી રક્ષા કરો

કહેતાં શ્રીહરિની આજ્ઞા વિરુદ્ધ આચરણ ન થાય એવી મારી ઉપર દયા કરો. અને અદ્ભુતાનંદમુનિ જે તે સંસાર સમુદ્ર થકી મુને તારો. અને પરમાનંદમુનિ જે તે પાપી પુરુષના પ્રસંગ થકી મારી રક્ષા કરો. અને યોગાનંદમુનિ જે તે દુરાગ્રહ થકી મારી રક્ષા કરો. ૩૨

અને અક્ષરાનંદમુનિ જે તે ભગવાનના ભક્તના અપરાધ થકી મારી રક્ષા કરો. અને ગોવિંદાનંદમુનિ જે તે શાક્ત જે મલિનવિદ્યાવાળા શક્તિ પંથી જન તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને જ્ઞાનાનંદમુનિ જે તે શુષ્કજ્ઞાની એવા જે જન તે થકી મારી રક્ષા કરો. અને સર્વજ્ઞાનાનંદમુનિ જે તે નાસ્તિક તથા કુડાપંથી તેમના પ્રસંગ થકી મારી રક્ષા કરો. ૩૩

અને ભજનાનંદમુનિ જે તે કુત્સિત વૈદ્ય થકી મારી રક્ષા કરો. અને દેવાનંદમુનિ જે તે દુરાલાપ જે અસદ્ ભાષણ તેને વિષે રતિ જે પ્રીતિ તે થકી મારી રક્ષા કરો. ભગવદાનંદમુનિ જે તે કુત્સિત વિવાદને કરનારા જે પંડિત પુરુષ તે થકી મારી રક્ષા કરો અને ભૂધરાનંદમુનિ જે તે પ્રવાદ જે અતિશય વિવાદ તે થકી મારી રક્ષા કરો. ૩૪

અને સર્વે મુનિ કહેતાં રામદાસમુનિ, સિદ્ધાનંદમુનિ, તદ્રૂપાનંદમુનિ, શૂન્યાતીતાનંદમુનિ, ઉત્તમાનંદમુનિ, મંજુકેશાનંદમુનિ, વિરક્તાનંદમુનિ, અમોઘાનંદમુનિ, પ્રજ્ઞાનંદમુનિ, વિજયાત્માનંદમુનિ, અખંડાનંદમુનિ, સનાતનાનંદમુનિ, પવિત્રાનંદમુનિ, હરિહર્યાનંદમુનિ, ચતુર્વ્યુહાનંદમુનિ, બાલમુક્ધાનંદમુનિ,

વિજ્ઞાનાનંદમુનિ એ આદિક સમગ્ર પરમહંસ તથા વર્ણી જે ગોપાળાનંદ બ્રહ્મચારી, રાઘવાનંદ બ્રહ્મચારી, માધવાનંદ બ્રહ્મચારી— એ આદિક સમગ્ર બ્રહ્મચારી જે તે મૂર્છારૂપી દોષ તથા છળ-કપટ તથા વ્યાધિ જે નાના પ્રકારના રોગ તથા જરા જે વૃદ્ધાવસ્થાનું દુઃખ તથા આધિ જે મનની પીડા તથા મત્સર જે કોઈની મોટપ દેખી ખમાય નહિ તે રૂપ દોષ તથા નિદ્રા તથા અવગર્હા જે નિંદા તથા વિપરીત ભાવના જે શ્રીહરિના ચરિત્રને વિષે મનુષ્ય-બુદ્ધિરૂપ દોષ તથા ભગવદીનો દ્રોહ તથા અભ્યસૂયા જે ગુણને વિષે દોષ પરઠવા તે રૂપી દોષ તથા અનૃત ભાષણ જે અસત્ય વચન બોલવું એ આદિક દોષ થકી મારી રક્ષા કરો. ૩૫

અને હેમંતસિંહ, સોમવર્મા, ઉત્તમરાજા,
 સુરવર્મા, જીવવર્મા, ખટ્વાંગ, કાકાભાઈ,
 પૂંજાભાઈ, નાજ ભક્ત, ગોવર્ધનભાઈ,
 પર્વતભાઈ, ભીમભાઈ, કાશીદાસ, આંબો શેઠ,
 ભોજેન્દ્ર રાજા, કુબેરભાઈ, નાથ ભક્ત,
 વાસ્તુવર્મા, નંદુભાઈ, શિવ યાજ્ઞિક, નથ્યુભાઈ,
 વેણીદાસ, વિષ્ણુદાસ, પ્રતાપસિંહ, અભયરાજા,
 યોવનાશ્વ અને મયારામ ભટ્ટ— એ આદિક
 સમગ્ર શ્રીહરિના એકાંતિક ભક્ત જે તે
 શ્રી સ્વામિનારાયણ વિના બીજા પદાર્થની જે
 વાસના તે થકી મારી રક્ષા કરો. કહેતાં ભગવાન
 વિનાની બીજી વાસના મારા હૃદયમાં ન
 રહેવા દો. ૩૭

અને ભૃગુજીત, રત્નજીત, વીરો ભક્ત,

ક્રુબેરસિંહ, અલૈયો ભક્ત, ભીમ ભક્ત, કેશવ ભક્ત, લખો ભક્ત, અર્જુન ભક્ત, કેશરીસિંહ, ગાલવ—એ આદિક સમગ્ર શ્રીહરિના પાર્ષદ જે તે સર્વ દિશા થકી મારી રક્ષા કરો કહેતાં સર્વ લોકમાંથી મારા મનને ઉખાડીને એક શ્રીહરિના ચરણારવિંદને વિષે આસક્ત કરીને રાખો. ૩૮

આ પ્રકારનું શ્રી પુરુષોત્તમ જે શ્રી સહજાનંદ સ્વામી તે છે સ્વરૂપ જેનું એવું આ સર્વોત્તમ કવચ તે જે તે સમગ્ર પાપ માત્રને નાશ કરે એવું છે તથા ધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય એ ત્રણ અંગે સહિત શ્રી પુરુષોત્તમ ભગવાનને વિષે ભક્તિ જે માહાત્મ્ય સહિત ઘણો સ્નેહ તેને આપનારું છે. ૩૯

અને સર્વ ઉપદ્રવને નાશ કરનારું છે અને

શ્રીહરિનું પદ જે ધામ તેને પમાડનારું છે અને ભુક્તિ ને મુક્તિ તેનું આપનારું છે અને આ લોકમાં પણ મનુષ્યને ઈચ્છિત સિદ્ધિને આપનારું છે. ૪૦

અને આધિ જે મનનું દુઃખ અને વ્યાધિ જે દેહનું દુઃખ તેને નાશ કરનારું છે અને શુભ અર્થને વિષે તત્કાળ વિજયને દેનારું છે અને ધનને દેનારું, કીર્તીને આપનારું, આવરદાને આપનારું અને કાળ થકી જે ત્રાસ તેને નાશ કરનારું છે. ૪૧

એ હેતુ માટે જે ભક્તજન આ 'શ્રી પુરુષોત્તમ કવચ'ને હેતે કરીને ધારણ કરે કહેતાં અંતઃકરણમાં મનન કરે અથવા આદર થકી સાંભળે, પાઠ કરે અને મનુષ્ય તથા દેવ જે

તે નમસ્કાર કરે છે અને તે જન જે તે સમગ્ર ભય થકી મુકાઈ જાય છે. ૪૨

એ હેતુ માટે સમગ્ર સુખ માત્રનું કારણ અને સમગ્ર ભક્તજનની પીડા માત્રને નાશ કરનારું અને શુભ કહેતાં મંગલને કરનારું એવું સર્વોત્તમ જે આ 'શ્રી પુરુષોત્તમ કવચ' તે ત્યાગી તથા ગૃહસ્થ એવા સમગ્ર ભક્તજન તેમણે આ લોકને વિષે ભય જે તે આવે સતે કહેતાં દેહ સંબંધી તથા લોક સંબંધી જે કાંઈક કષ્ટ પ્રાપ્ત થયે સતે અથવા જન્મ-મરણનો ત્રાસ થયે સતે પણ આદર જે મહા ઉત્સાહ તે થકી બુદ્ધિએ કરીને કહેતાં અર્થ સમજવાપૂર્વક શ્રવણ-કીર્તન-મનનાદિકે કરીને ધારણ કરવું. ૪૩

શ્રી નિષ્કુળાનંદમુનિ ભોજેન્દ્ર રાજા પ્રત્યે

કહે છે : હે મનુષ્યના પાળનારા ભોજેન્દ્ર!
 આ પ્રકારે બ્રહ્મચારીમાં શ્રેષ્ઠ એવા અખંડાનંદ
 બ્રહ્મચારી તેમણે વ્યાઘ્રજીત રાજાને કહ્યું ને
 શ્રી પુરુષોત્તમ છે નામ જેનું એવું આ કવચ
 તે પ્રત્યક્ષ શ્રીહરિના ભક્તને ભગવાન સંબંધી
 અતિ મોટા સુખને આપનારું છે. અને તે
 શ્રીહરિના ભક્ત તેમણે હેતે કરીને નિત્યે શ્રવાણ
 કરવા યોગ્ય, પાઠ કરવા યોગ્ય, મનન કરવા
 યોગ્ય છે એ હેતુ માટે આ 'શ્રી પુરુષોત્તમ
 કવચ' જે તે પ્રત્યક્ષ ભગવાનના ભક્તને કહેવું
 પણ ભગવાનના તથા ભગવાનના ભક્તના જે
 દ્વેષી હોય તેમને ક્યારેય ન કહેવું. ૪૪

આ પ્રકારે શ્રી સહજાનંદ સ્વામીના
 ચરણારવિંદને વિષે ભ્રમરની પેઠે આસક્ત કર્યું

છે મન જેમણે એવા અખંડાનંદ બ્રહ્મચારી
તેમણે રચ્યું અને શ્રી નિષ્કુળાનંદમુનિ ને
ભોજેન્દ્ર રાજાનો સંવાદ જેને વિષે છે એવું
શ્રીહરિચરિત્ર નામે જે ભક્તિશાસ્ત્ર તેમાં
પૂર્વાર્ધને વિષે જે પ્રથમ પરિચ્છેદ તેને વિષે
નિરૂપણ કર્યું એ નામે ૪૨મો અધ્યાય થયો.

श्री स्वामिनारायण डिवाઈन मिशन शाने माटे?

श्री स्वामिनारायण ભગવાનના સર્વજીવહિતાવહ
સંદેશ અનુસાર માનવજાતના શ્રેય અને પ્રેય માટે—

- (ક) સેવા-સદાવ્રતના આદર્શો અનુસાર ભેદભાવ વિના આર્થિક મૂંઝવાણ અનુભવતાં ભાઈબહેનોને જરૂરી રાહત પહોંચાડવી;
- (ખ) આરોગ્યપ્રસારની માર્ગદર્શક વ્યવસ્થા અને રોગોપચારનાં સારવાર કેન્દ્રો-ઔષધાલયો સ્થાપવાં-ચલાવવાં, અગર એવું કાર્ય

- કરતી સંસ્થાઓને સહાયરૂપ થવું;
- (ગ) આત્મિક શાંતિ અને માનવતાની ભીનાશ રેલાવતાં મંદિરો, સત્પુરુષોનાં સ્મારકકેન્દ્રો, વગેરેનાં નિર્માણ-નિભાવ-વિકાસ કરવાં;
- (ઘ) જીવનઘડતરમાં ઉપયોગી સાહિત્ય અને કલાના વિકાસકાર્યને ઉત્તેજન આપવું;
- (ચ) સમ્યક્ અભ્યાસ માટે પુસ્તકાલય, સંગ્રહાલય, સંશોધનકેન્દ્ર સ્થાપવાં-ચલાવવાં અગર એવા એકમોને મદદરૂપ થવું;
- (છ) સર્વસમન્વય સધાય એવાં સાંસ્કારિક અને તત્ત્વજ્ઞાનવિષયક પ્રકાશનો પ્રસિદ્ધ કરવાં અને તે વડે જનસમુદાયનો જીર્ધ્વગામી વિકાસ સાધવામાં મદદરૂપ થવું;

અને એ રીતે :

- (૧) સમાજજીવનની આધારશિલાસમાં સદાચાર અને નીતિનાં ધોરણો બળવત્તર થાય

એવી પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવું;

- (૨) સમાજમાં સંપ, એકતા અને પરસ્પર સુહૃદ્ભાવ વૃદ્ધિ પામે, વિશ્વબંધુત્વની ભાવના વિકસે અને વિસંવાદિતા દૂર થાય એવા કાર્યક્રમો આપવા;
- (૩) વિશ્વના ધર્મો અને પક્ષો વચ્ચે સંવાદિતા જળવાઈ રહે એ માટે સર્વધર્મીય પરિષદોનું આયોજન કરતા રહી આધ્યાત્મિક અને સામાજિક ઉત્કર્ષને વેગ આપવો.

આવા સુઆયોજિત કાર્યક્રમો અને પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પરિપૂર્ણ ભગવત્સ્વરૂપની પ્રાપ્તિ તરફ માનવસમુદાય સર્વાંગી વિકાસ પામી ગતિમાન થાય એવો મિશનનો શુભ આશય છે.

